

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru morarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhiepiscopale, Sibiu, str. măcelarilor 45;

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de treiori 30 fl.;
rândul cu litere garmond.

Ierarhia și Mitropolia

bisericei rom. din Transilvania și Ungaria

de V. Mangra.

(Urmare.)

Avem dar două documente contemporane, unul prin care se dovedește, că reședința mitropoliei române (domus valachorum episcopi) a existat și înainte de Mihai-Viteazul, într'un suburbium al Bălgradului (extra muros civitatis), celalalt prin care se adeverește mutarea sau edificarea din temelie a reședinței mitropolitane de Mihai-Viteazul în chiar cetatea Bălgradului. Acesta și nu altul poate fi înțelesul teoriei istoriografilor noi, cari atribuesc lui Mihai-Viteazul întemeierea scaunului mitropolitan din Bălgrad. Catolicii adevărați n'au permis «schismaticilor» (ortodocșilor) să-și zidească biserici în centrele orașelor, sau în preajma bisericilor catolice. De aceea Românii dela orașe își zideau bisericile lor, ori în suburbii, ori la marginea orașelor. Biserica Românilor ortodoxi din Beiuș d. e. e așezată și azi pe un deal, în afară de oraș. În Oradea-mare există din vechime o biserică ortodoxă în suburbium Velențe, sau Katonaváros. Când însă Românii ortodoxi au voit să-și mai zidească o biserică la 1784, în centrul orașului, catolicii nu le-au îngăduit, decât în urma unui ordin special al Împăratului Iosif al II-lea. Așa și mitropolia Bălgradului prin prepozență și violența catolicilor a fost respinsă în afară de oraș, într'un suburbium, până la Mihai-Viteazul. În raportul său către Împăratul Rudolf II. să și plânga episcopul latin Napragy, că i-s'a permis lui Mihai-Voda să zidească mănăstire lângă reședința episcopului catolic, pentru că zice el, nu se cuvine să fie biserică schismatică lângă fereastra palatului, (non decet penes fenestram pallacii schismaticum templum fieri).¹⁾

¹⁾ Hurmuzachi ib.

Când a ridicat Mihai această mănăstire? Dl Bunea pune timpul clădirii ei înainte de ce Mihai-Vodă ar fi ocupat Ardealul, între anii 1595—99, citând și aplicând rău pe Napragy: «antequam Michael Voivoda.... Provinciam occupasset», căci prin acest citat nu se indică timpul când s'a făcut clădirea, ci timpul când Sigismund a dat permisiune pentru edificarea mănăstirii (monasterium extrui permisserat). Și permisiunea n'a fost cu puțință să urmeze înainte de anul 1597. Și chiar dacă ar fi avut-o dinainte această permisiune, Mihai eră atât de angajat și absorbit în cursul anilor 1595 și 1596 în războaiele cu Turcii și Tătarii, încât îi eră peste puțință să se mai gândească și la alte daraveri, să se ocupe cu clădirea mănăstirii din Alba-Iulia, când el eră continuu în lagăr, și banii îi trebuiau pentru cheltuielile de războiu. În general însă, de o concesiune pentru edificarea mănăstirii sau a bisericei mitropolitane în cetatea Albei-Iuliei nu putea fi nici vorbă, câtă vreme trufasul Sigismund Báthory îl tracta pe Mihai ca pe un vazal, care îi recunoscuse supremația prin tractatul din 20 Maiu 1595, și nu aveă voe să-și anine nici propria pecete pe hrisoavele sale.¹⁾

Numai după ce Mihai-Vodă arăta-se, prin strălucitele biruințe asupra Turcilor la Călugăreni, Târgoviște, Giurgiu și Nicopol, ce putuse, și crescuse mult peste capul pretinsului său stăpân, când el devenea groaznic și amenințător prin alianța putincioasă ce i-o oferiau Turcii,²⁾ cercă Sigismund Báthory să-i câștige grația, primindu-l la curtea sa cu cea mai mare pompă, ca pe un suveran puternic, în 30 Decemvrie 1596. Numai acum, în situațiunea schimbată îi concesse lui Mihai să zidească mănăstire în cetatea Bălgradului, pe care Sigismund însuși o inzestră cu moșii, precum spune Napragy:.... *Princeps Sigismund, in gratiam Michaelis Vaivodae,*

¹⁾ A. D. Xenopol, Istoria Românilor III. 235.
²⁾ Xenopol ib.

*quem a Turcorum societate avocaverat omnibusque benevolentiae significacionibus prosequeretur, Monasterium in colle penes civitatem sumptibus Michaelis extrui permisserat, praediisque donaverat.*¹⁾ Așa dar nici mănăstirea, nici biserica mitropolitană din cetatea Albei-Iuliei, nu erau și nu puteau fi clădite înainte de anul 1597. Prin urmare: «biserica din Bălgrad care exista în 1595, în care s'a îngropat atunci Daniil Brâncoveanu, tatăl lui Matei-Vodă de mai târziu», după cum constată dl Iorga dintr'un document inedit aflat în arhiva statului din București,²⁾ nu era biserica mănăstirii din cetate, cum afirmă dl Bunea, ci de bună seamă biserica, care se află lângă domus valachorum episcopi, vechea reședință mitropolitană din suburbium Bălgradului.

Dl N. Iorga învinovățește pe cărturarii ardeleni, cari mențin existența unei vechi mitropolii românești în Alba-Iulia, că nu țin seamă de mărturia lui Napragy, despre clădirea bisericei din Alba-Iulia, de începerea pomelnicului mitropolitan cu numele Ioan, de amintirea statornică a documentelor de danie muntene despre ctitoria lui Mihai etc... În sfârșit, dsa crede a fi găsit «ceva care va închide polemica pentru orice om învățat, pentru orice om cinstit.» Om învățat eu nu mă socotesc, dar să-mi dee voe dl Iorga, ca să-i contestez dreptul de a insulta și a-l declara de necinstit pe acela, care n'ar putea primi cu convingere liniștită păreri și teoriile sale. Căci acel «ceva» prin care gândește să închidă polemica, este povestirea transmisă prin niște însemnări din 1627 de mitropolitul Petru Movila, despre întemeierea miraculoasă a mitropoliei din Alba-Iulia, povestire, care stă în contradicție cu raportul lui Dimitrie Napragy, căci după mărturia acestuia, cum am arătat mai sus, mănăstirea sau biserica

¹⁾ Hurmuzachi. Docum. IV. 1 p. 287.

²⁾ Sate și preoți, p. 153 nota 1.

³⁾ N. Iorga, Stefan-cel-mare, Mihai-Viteazul p. 11.

cea nouă s'a edificat în cetate, iar în povestirea lui Petru Movila se zice, că Mihai-Vodă a zidit biserică, după învoirea tuturor locuitorilor țării Ardealului, «dar nu în cetate, ca nu cumva cu schimbarea vremilor să o risipească, ci la marginea orașului, lângă zidul cetății, într'un loc frumos... Și episcopia a mutat-o acolo, căci mai înainte trăiau în alt loc episcopii» etc.¹⁾

Invederat, că povestirea se mișcă în jurul vechii catedrale mitropolitane, așezată afară din cetate la marginea orașului. Și dl Iorga, împotriva mărturiei ce o face episcopul Napragy, susține același lucru, că Mihai-Vodă, când luă în toamna anului 1599 Ardealul, făcu din casa de pe deal lângă Alba-Iulia, de care vorbește hotărnicia din 1581, o reședință de mitropolit ardelean al Românilor.²⁾ După raportul lui Napragy însă, Mihai-Vodă a zidit mănăstirea sau reședința cea nouă în cetate, și de aci povestirea lui Movila despre mutarea mitropoliei în stabilimentul cel nou din lăcașul cel vechiu, din suburbium, unde locuiau mai înainte mitropolitii. Ioan dela Prislop se așază cel dintâi mitropolit adevărat în cetatea Bălgradului, și este firesc lucru, ca pomelnicul catedralei cei nouă din cetate să înceapă cu numele celui dintâi mitropolit, care a servit în această catedrală, păstrându-și biserica din suburbium ale ei vechi întocmiri cu pomelnicul slugitorilor și ctitorilor săi, pentru că fiecare biserică își are pomelnicul său. Pomelnicul publicat de dl Iorga³⁾ nu e mai complet și nici așa de vechiu ca dipticul publicat de Petru Maior,⁴⁾ care asemenea începe cu Ioan și sfârșește cu Teofil, iar pomelnicul dlui Iorga începând cu Ioan sfârșește cu Grigorie (Maior), cuprinzând «episcopii» ortodoxi, sau calvini, după Dr. Bunea, cu cei uniți la un

¹⁾ N. Iorga: Stefan-cel-mare, Mihai-Viteazul și Mitropolia Ardealului p. 16.

²⁾ N. Iorga ib. p. 10.

³⁾ Studii și Docum. IV. p. 66—67.

⁴⁾ Istoria bisericei Românilor p. 159.

FOIȘOARĂ.

Despre post.

De

Protosinghelul Ilarion Mircea.

Chiar dela întemeierea bisericeii, creștinii însuflețiți și ca din nou născuți prin învățătura și faptele Mântuitorului nostru Iisus Hristos, au socotit de cea mai sfântă datorie de a pomeni și sărbători cu evlavie actele și faptele din viața Mântuitorului, atât cele privitoare la persoana sa, cât și cele privitoare la binefacerile, ce el a adus neamului omenesc. Iar prin înfățișarea acestor icoane ei doriau a avea pururea prezent în inimă pe Mântuitorul și astfel ziua și noaptea cugetând la învățăturile sale, să-și așeze de pe suflet ori ce negură de răutate și ușurați să se poată înălța către menirea lor.

Față cu asemenea socotinți, biserica a așezat a se sărbători toate actele și întâmplările săvârșite de Mântuitorul, iar între aceste este și postul, pentru care creștinii chiar din timpurile de cari vorbim aveau mare evlavie. Prin exemplul sau Mântuitorul a așezat postul, căci fiind Dumnezeu adevărat și om adevărat a postit 40 de zile și 40 de nopți, după cum o mărturisesc aceasta Sfinții Evangheliști

Matei, Marcu și Luca. De asemenea arată el trebuința postului și atunci, când vindecând pe cel îndrăcit și când ucenicii săi întrebându-l, că de ce nu l'a putut vindeca și ei, Mântuitorul le răspunse, că acest neam rău și necurat, nu ese decât cu post și rugăciuni. Postul este foarte vechiu, este tot atât de vechiu ca și omul. Porunca, pe care Dumnezeu a dat-o strămoșilor noștri ca să nu mănânce din pom, ce este altceva decât postul? Prin urmare postul a fost cunoscut totdeauna și de toate popoarele, dar sub diferite forme; la unele trebuincios din punctul de vedere igienic, iar la altele pe lângă caracterul igienic, aveă și caracterul religios.

E lucru firesc, ca cineva să-și impue o pregătire serioasă în vederea dobândirii unui bun, atât pământească ce este trecător, cât mai ales ceresc și vecinic. Observăm în viața zilnică, că pentru a ne face o carieră, câtă pregătire nu facem! Câtă grije, câtă muncă nu depunem! Începem tare de departe pregătirea, chiar de copii și până să dobândim bunul ajungem oameni în vârstă. În acest interval de câte dorinți și plăceri nu ne-am înfrânat? Câte sdruncinări n'am suferit? De câteori nu ne-am părăsit amicii și prietini și retrași la loc liniști făceam pregătirea în vederea dobândirii bunului. Apoi dacă pentru ceva trecător facem atâta pregătire, ce se cuvine a face pentru dobândirea unui astfel de bun mai înalt, a unui bun

ceresc și vecinic?! Dintre toate popoarele Evreii și în urmă creștinii și au ales ca pregătire pentru dobândirea bunului vecinic, postul. Așa Moisi a postit când s'a pregătit a se sui în muntele Sinai pentru a primi tablele legii. David prorocul și împăratul a postit, când era să piardă pe fiul său, după cum se vede aceasta din cartea a II-a a împăraților, unde se zice: „Și rugă David pe Dumnezeu pentru prunc și David posti și intra și sezu la pământ toată noaptea.” Sunt multe exemple în vechiul testament de unde se vede, că se învredniceau de fapte mari, cei ce se pregăteau prin post și rugăciuni.

Noi ca creștinii renăscuți prin venirea Mântuitorului pe pământ, avem ca ultim țel unirea noastră cu Dumnezeu. Pentru dobândirea acestui mare bun, urmează neapărat să facem pregătire, și biserica ne-a recomandat postul, pe care însuși întemeietorul ei, Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos l'a ținut, nu pentru că avea nevoie, ci pentru că luând firea noastră omenească a trebuit s'o facă și aceasta, ca noi văzându-l să-l urmăm și așa mai ușor să putem a ne uni cu el.

Postul este deci mijlocul cel mai propriu pentru ori ce întreprindere înaltă, pentru ori ce faptă mare și bună și mai ales pentru ori ce întreprindere virtuoasă. El ne dispune a ne cugeta la starea noastră morală, ne aduce aminte de starea păcătoasă și cu ușurință ne înlesnește la

rugăciune. Cum că lucrul este așa, se constată chiar din experiență.

Fiecare din noi cred că a observat că nutrinduse mai mult timp cu cărnuri și substanțe grase, corpul i se moleșește și trândăvește, stomachul i se slăbește și îmbolnăvește și nu mai poate suferi asemenea alimente, iar ca urmare și sufletul este întunecat și slab.

Într'o stare ca aceasta mai poate cugeta creștinul, ori care ar fi el, la lucruri înalte? Mai poate el să fie simțitor față de suferințele și nevoile aproapelui, când este îmbuibat și chiar bolnav de mâncări și băuturi? Nu, pentru un asemenea creștin, nu sunt săraci, nu sunt suferinzi, nu sunt flămânzi. El pe toți îi judecă după dânsul, toți o duc bine și au de prisos ca el; un asemenea creștin este foarte greoiu pentru fapte mai înalte, pentru fapte virtuozose, folositoare obștii.

Postul oprește pe creștin de pe o astfel de cale. El alungă toate piedecile, ce se împotrivesc la săvârșirea faptelor bune și virtuozose. Mântuitorul postind ne-a dat exemplul folositor pentru sănătatea noastră, pentru viața noastră, pentru mintea noastră, pentru ca să lucrăm mai ușor spre a avea pacea sufletească și în același timp i-a fost și Mântuitorului o pregătire pentru marele eveniment, ce aveă să i se întâmple (Patimi'e, Moartea și Învierea).

Mulți dintre noi creștinii înțeleg greșit postul și pentru aceasta se constituie

loc, nelipsind nici Mihailă (Circa) din Gâmbuț, care a predicat în contra unirei pe timpul lui Atanasie. Evident, că acest pomelnic este o alcătuire posteroară, cel puțin cu 90 de ani, după ce s'a scris dipticul comunicat de P. Maior.

(Sfârșitul va urma).

Din parlament. Un punct din propunerea de revizuire a regulamentului de casă a fost votat, și acum decurge discuția asupra punctului 2. Va fi terminată în câteva zile, iar punctul al treilea asemenea va fi votat în câteva zile, și atunci dieta va intra în vacanțe de Paști, terminând cu revizuirea regulamentului de casă. După Paști se va începe discuția asupra bugetului. Deputații naționaliști au luptat cu multă voce și energie în contra revizuirii, dar cu slab succes. Cei mai mulți au fost împedecați să vorbească, și nu din partea colegilor, ci din partea prezidentului, care le detragea cuvântul pentru orice nimica. Pe lângă astfel de procedură, ce lipsă a fost a se mai face modificarea regulamentului de casă?

Chestia Barkoczy. Consilierul ministerial, baronul Barkoczy, a fost chemat martor zilele trecute la o căsătorie civilă. Sub decursul actului nu s'a sculat în picioare, decât numai după provocarea ce i-a adresat-o matriculantul, iar procesul verbal despre actul căsătoriei n'a voit să-l subscrie, din motivul, că dănsul nu e aderenț al căsătoriei civile. S'a început o goană în presă în contra baronului Barkoczy, pe tema, că acest funcționar în ministerul de culte desconsideră legea și vatămă așezămintele statului, și s'a adresat și interpelație în dietă ministrului Apponyi, care apoi a rezolvat Sămbătă chestia, spre mulțămirea tuturor. A spus, că baronul Barkoczy n'a voit să demonstreze prin aceea ce a făcut, pentru că dacă demonstra, nu l-ar fi aprobat nici ministrul. De altcun minstrul e pentru respectarea libertății conștiinței! A mai vorbit și ministrul de interne, contele Andrássy, spunând, că matriculantul s'a purtat corect, n'a spus alta baronului, când nu s'a sculat de pe scaun, decât: „mă rog”, și baronul la moment s'a sculat. Casa a luat răspunsurile la cunoștință și chestia Barkoczy e rezolvată.

Ziarul „Lupta” din Budapesta luând act în numărul 65 despre răspunsul nostru dat revistei „Tara Noastră” în chestia broșurei lui Argus, recunoaște de o parte meritul dlui Dr. Emil Babeș de a fi pus în discuție chestia împăcării, însă de altă parte nu află nimic vrednic de recunoștință în broșura lui Argus, de oarece argumentele cuprinse în broșură au fost toate accentuate și din partea deputaților noștri, în dieta țării. Nu are deci alt merit Argus, decât acela, că a cuprins într'un volum cele spuse de deputați, adăugând și „note originale”.

Ei, așa să fie! Și dacă Argus în ade-văr alta n'a făcut, decât aceea ce constată „Lupta”, adică a informat publicul maghiar despre suferințele noastre, sbiciuind totodată cu energie păcatele și greșelile politice maghiare față de naționalități; și-a câștigat merit destul de mare, și dreptul la recunoștință din partea acelor, cari tot pentru acestea lucruri poartă lupta.

În vrășmași ai lui. Așa unui zic, că postul este slăbirea corpului și că din pricina lui omul n'are destulă putere trupească și sufletească și prin urmare prin post treptat se ajunge la distrugerea ființei omenești.

Plină de răutate este această hula, sau în cazul cel mai ușor, cece bănuiesc aceasta, nu cunosc de loc postul și roadele lui. Nu se înțelege prin post ce să nu mănânci nimic, ci înfrânarea sau măn-carea cu cumpătare a tot ce re-a dat Dumnezeu; înfrânarea dela cărnuri și materii grase, dela alimente bogate în substanțe nutritive, care, după cum am văzut, sunt pedică pentru corpul îmbuibat. Apoi nemănucarea de carne nu pricinuesc distrugerea celor ce nu se hrănesc cu ea. S'a constatat chimicește de cătră oamenii speciali, că semințele cerealelor, vegetalele și plantele pregătite în combinație, conțin substanțe complete nutritive. Cum trăiesc acei schivnici și ajung la vârste de sute de ani, și mai mult chiar? Și unde se văd oamenii mai sănătoși și robuști decât între locuitorii săteni, unde prin pozițiunea lor, credincioși și învățături bisericești, se hrănesc mai mult cu cereale, legume și plante? Altele sunt pricinile, cari atât între locuitorii săteni, cât și prin orașe contribuiesc la distrugerea neamului, și anume: beția, lăcomia, desfrânarea ș. a. Și apoi cercetând pe om din punct de

Ce privește activitatea și meritul dlui Dr. Babeș, recunoscut în mod destul de loial din partea ziarului „Lupta”, dar cu rezervele, că acțiunea sa n'a fost pornită în modul cel mai inteligent (?) și într'un timp cu totul nefavorabil, — aflăm de lipsă a constata, că nici unul din multele ziare cari s'au ocupat cu aceasta acțiune nu a difcultat „inteligenta” domnului Dr. Babeș; iar inițiativa luată din partea sa, între împrejurile cele mai grele și foarte nefavorabile, a dat totuși mari succese morale, ceea ce credem că nu poate deroga meritului, ci din contră: îl mărește!

Să dăm dovezi la lume!..

O propunere în atențiunea conferențelor învățătorești

de Ioan Paicu, învățător.

Nici când nu vom fi pășit preste pragul conferențelor învățătorești mai îngrijorați pentru soarta școalelor confesionale decât chiar acum. Și asta din pricina, că fiecare mentor al școalelor sătești, ar dori, să le vadă înfloritoare și sporind. Căci școala e întâia instituție de lumină într'o comună, ale cărei raze să resfir în toate părțile. Ea este oglinda magică, care ne arată tipul caracteristic al societății viitoare. Iar dela modul cum să face educațiunea în școală, atarnă vrednicia unui popor și timbrul lui național în societatea omenească. Constatat odată acest adevăr, ușor ajungem la concluzia, că suprema lege a existenței noastre aici pe pământ este: *singularități pentru familie și popor, poporul pentru țară și omenime și omenimea pentru univers și Dumnezeu*.

Ne place deci a crede, că și statul nostru care trage mult în cumpăna concertului european, când în timpul din urmă a pregătit o mai bună soartă materială învățătorei în general, n'a făcut-o cu gând de a despoia școala română de tot de caracterul ei confesional și de timbrul naționalității sale. Căci trăim în secolul luminilor și al civilizațiunei, când nu cu „lopota” — după zisa poporului — ci cu „judicata”, să poate ajunge la creangă verde. Forța brută nu este produsul civilizațiunei, ci este produsul cel mai primitiv al ignoranței.

Însă epigonii unui șovinism rău înțeles, cari însetează după carieri și de cari băjbăie arenele administrative și chiar pedagogice — laudă excepțiunilor — în țara aceasta, îndrăznesc a lua în deșert principiul umanitar: *tot omul să fie mulțumit*. Aceștia vânaud interese personale, judecă subiectiv progresul școalelor noastre și informează în același fel opinia publică precum și pe mai marii săi, cari la rândul lor încă și dau în petec, — chiar și fără de a fi nutrit vr'odată intențiuni rele. Astfel se samănă sămânța vrăjbei între popoare, care apoi întunecă razele binefăcătoare ale dreptății și frățietății, și fac loc la tot ce numim — *ură de rasă*.

Învățătorii să silească a trece cu orice preț materia prevăzută în programele școlare și planurile de învățământ — și neavând timp a stăruia deajuns asupra fiecărei lecțiuni în parte, buimăcesc spiritele biefilor școlari și le tâmpesc inteligența. Și asta, ca să poată mulțami „doi Domni”.

Ideile de cari e predominat spiritul unui individ, sunt izvorul faptelor lui. De unde urmează și consecuența logică, cum că: „numai prin ajutorul ideilor putem deștepta în inima altora sentimentele și

tendențele ce vom, putem să dirijăm voiața și faptele semenilor noștri în direcțiunea în care ne place”, zice P. Dulfu. Deci pentru că să poți face pe cineva accesibil pentru o nouă direcțiune culturală, ești dator a-i determina și îndrepta mai întâi ideile fundamentale de până aici, sau cum am zice *atențiunea* lui. Trebuie să seci fântânile, din cari izvorăște cultura sa de până a-i. Aceasta lucrare dificilă, nu numai că cere termene lungi și îndelungate, dar o spun fără înecunjur, însă nu și fără oarecare sfială, cumcă acest *băluar național*, având multe capete, nu cu mare ușurință va putea fi pus la rezon. Căci „să plămădește prin colectiva lucrare spirituală a unui neam, și în cele din urmă reprezintă toată gândirea, toată aspirațiunea, toată activitatea, tot spiritul, tot geniul unei națiuni”. (I. Vulcan.) Iar dacă vom forța lucrul, ca să putem servi la doi Domni pe plac, ajungem în ultima analiză acolo, încât în loc de „acum slobozește”, vom cânta haiducească: „După noi nu plângă nime, că n'am făcut nici un bine”.

Poporul nostru solicitat să aducă toate jeftele posibile pentru menținerea într'u cât e posibil, cu caracterul de acum, a școalelor sale, o și face și o și *poate* face aceasta, în cele mai multe părți. Însă gândul meu de data aceasta a părăsit centrele și se îndreaptă departe, tocmai la marginea orizontului, unde poate și acum șuera crivețul... Colo pe drumul de 4—5 kilometri, ce să întinde până la școala din deal, să vede o mogândeală cu chip de om printre mormanii de zăpadă, acela-i un suflet de copil... Să ducă la școală... Nasul i este înghețat de frig, iar degetele le ține în gură. Intrând în școală, dă roată focului, ca să se desghețe, fără a băga în samă famul cel greu, căci soba e stricăta.

Fă sporii acum, dascăl în limba... care vrei tu, căci altcun e „vai de creasta ta”. La acești „opincari”... „mi îngheață privirea, și mă întreb: „Doamnă, cine a greșit!? De unde să plătească ei atâtea, cât li să cere!? Mișcate, suflete omenești și grijește de aceasta școlărimă, hrănită cu un codru de mămăligă, care străbate kilometrii până la școală, căci este „os din oasele tale și carne din carnea ta”.

Învățătorii populari, noi, cari suntem mai aproape de sufletul poporului și al școalei — și esperiem mai de aproape trebuințele și tristețele neajunsuri ale școalelor noastre, trebuie să fim pătrunși într'un grad mai mare de idealul școalei române confesionale și de a ei taină sfântă, decât alți muritori. Și cum că așa este, putem arăta numai *prin fapte*.

Veniți deci, să punem noi piatra cea din „capul unghiului” care piatră este Christos Domnul!! Iacă, în ce mod:

Membrii conferențelor învățătorești, cari să vor ținea în acest an în ziua de 17 Aprilie v. și cele următoare, cari nu sunt altceva decât toți dascăli școalelor noastre din arhidieceză, să statorească și să se deoblige a întemeia din cotizațiuni anuale în proporția salariului ce au, un „Fond general cultural”, care să stea sub administrația Consistoriului Arhidiecezan.

Dupăce sistemul cu „reuniunile” învățătorilor s'a preschimbat în „conferențe”, averea fostelor reuniuni să se adauge acelu fond.

Eu ași fi de părere, că cotizațiunile anuale să fie după fiecare sută de salariu 2%. Suma aceasta să se subtraga de organele administrative parohiale (epitropii)

din salariul fiecărui învățător, până va fi în funcțiune.

Din acel fond să se ajutore școalele noastre, respective, să se amelioreze salarele învățătoarești la timpul său, unde va cere trebuința.

Intru cât n'am mai avea *ce* ajutură oarecând, n'ar fi nici un rău, căci dacă am dispune de fond, s'ar afla alte modalități, pentru a susținea „focul vestal”.

Am firma convingere, că dând atari „dovezi la lume” și manifestând atăta entuziasm și pornire nobilă pentru această cauză sfântă, în curând am avea un fond, nu de 10, ci de 50 sau 100 de mii.

Intru cât această propunere a mea ar fi acceptată și de colegii diecezelor sufragane, am face un „Fond cultural metropolitan”, de s'ar duce veste, cel puțin Așa cred eu!

Jubileul „Gazetei”.

Din Sibiu a primit redacțiunea ziarului „Gazeta Transilvaniei” cu datul 20 Martie (2 Aprilie n.) 1908 următoarea scrisoare:

Mul't Stimate Domnule!

Asociându-mă și eu la număroasele felicitări, din toate părțile, adresate D-iei Tăle din incidentul jubileului de 70 de ani al „Gazetei Transilvaniei”, îți doresc și eu din inimă viață bună și îndelungată, cu tărie și putere până la cele mai departate margini ale vieții omenești, iar „Gazetei Transilvaniei” îi doresc existență și mai îndelungată.

Știind însă, că la existența unui asemenea ziar, în aceste timpuri grele, pe lângă sprijinul moral se mai cere și sprijin material, v'ăși recomanda dle director, d n incidentul jubileului, să inițiați înființarea unui fond, prin care să se asigure și pe viitor existența „Gazetei Transilvaniei”.

Dorind a contribui și eu, după putință la acel fond, prin mandat poștal v'ă trimed un modest ofert de cinci sute corcane, cu dorința ferbinte, ca exemplul meu să afle răsunet la toți părtinitorii „Gazetei Transilvaniei”.

Unul din cei mai vechi abonenți, care nu v'este să știe stânga ce face dreapta.

Conferențe învățătorești.

Convocare.

În conformitate cu cercul. Prea Ven. Consistor archid. de dto 15 Faur a. c. Nr. 280 Școl. convoc prin aceasta conferența învățătorilor dela școalele noastre confesionale din cercul XIII, compus din protopresbiteratul Bistrița și Dej, carea se va ținea anul acesta în parohia Simotelnic d n protopresb. Bistriței la 17 și 18 April, st. v. 1908 (Joi și Vineri după sf. Paști).

În această conferență, după serviciul divin oficiat Joi la 8 ore dim. și după formațiunile de deschidere și constituire, vor veni în discuție următoarele teme:

I Teoretice. 1. Tema pusă de Prea Ven. Consistor: *Care este metodel cel mai potrivit pentru instruirea adulților în cetire și scriere?* Se vor pregăti asupra ei toți învățătorii, vor raporta însă: Eugen Tănăsă, Sim. Pahone, Todor Coroian și Gavrilă Gog.

moase învățături, ce ne mișcă inimele și ne înalță sufletele, noi intrăm în sfântul și marele post și în tot lungul acelu drum greu biserica se îngrijește mereu de noi. Ne spune, că Dumnezeu ne-a făcut buni și drepiți, iar noi prin păcat am căzut din acea fericire, Dumnezeu nu ne-a lăsat să ne pierdem, ci a trimis pe Fiul său, care ne-a ridicat și ne-a împăcat cu Dumnezeu.

Ne atrage zilnic luarea aminte ca să nu ne abatem dela învățăturile și poruncile dumnezeiești și să cădem din nou, căci Mântuitorul nu mai vine decât la ziua judecării. Ne spune cu prilejul acestor sfinte zile, că postul este cel mai bun mijloc de a ne dobândi fericirea veșnică și ne arată cum să-l urmăm: „Postindu-ne fraților trupește să ne postim și duhovnicește; să lăpădam toată legătura nedreptății; să rupem încurcăturile togmelor celor zilnice; tot zapisul cel nedrept să-l spargem; să dăm flămânților pâine și pe săracii cei fără de case să-i aducem în casele noastre, ca să luăm dela Cristos Dumnezeu mare milă.” (Triod Săptămâna mare).

Acesta este adevăratul post, pe acesta urmându-l vom fi fericiti în viața prezentă, și mai mult în cea viitoare.

(„Viitorul”.)

vedere fizic, vedem, că prin constituția lui și mai ales prin aparatul său nutritiv e mai propriu unei nutrițiuni vegetale, decât carnivore. Creștinul însă, potrivit prescripțiunilor bisericești, poate mânca pe lângă vegetale, cereale și plante și carne, căci nu mănucarea îl duce înaintea lui Dumnezeu. Dar este foarte folositor pentru creștin să respecte rândueile bisericești, între cari este și postul, acesta fiindu-i și un mijloc igienic prin variațiunea în nutriment, pe lângă înaltul lui scop de a-l ajuta și ușura pe creștin pentru desăvârșirea în viața religioasă morală.

Sunt între creștini mulți, cari, ce este drept, postesc, se înfrânează dela mănucări, așa precum prescrie biserica, dar ce folos, că nici aceștia nu înțeleg postul. Ei postesc trupește și sunt obiect de sminteală duhovnicească. Postesc unii ca aceștia dar fură; postesc și hulesc; postesc și zavistuesc; postesc și mințesc; postesc și se mândresc, judecând și defăimând pe aproapele; postesc și săvârșesc chiar crime.

Eată de acestea zise să ascultăm de glasul bisericești, care cu prisosință în aceste zile ne învață prin cetirile și cântările ce se rostesc, ce este postul și cum să-l urmăm. Vrednicia cu adevărat este ea de frumosul nume: *Înaltă școală morală și religioasă, căci metodic ne predă învăță-*

turile ei. Cu multe zile înainte de sosirea sfintelor paști biserica le vestește prin frumoase și înalțătoare cântări, între cari putem cită cântarea:

„Ușile poacăinței deschide-mi mie dă-tătorule de viață”, iar în zilele cele mai apropiate re atrage luarea aminte prin următoarele învățături: *Calătoria bună-ților s'au deschis, cei ce vroiti să vă nevoiți intrați, încingându-vă cu nevoița cea bună a postului, că cei ce se nevoiesc după lege, după dreptate se încununază și luând toată înfrământarea crucei să ne luptăm împotriva vrășmașului, ca un zid nestrăcut, fiind credința și ca o platoșă rugăciunea și ca un cort milostenia. În loc de sabie postul, care tae toată răutatea dela inimă, cel ce face acestea va primi cu buna cea adevărată dela Împăratul tuturor, Cristos, în ziua judecării (Triod stihira II dela hvalite din Dumineca lăsatului de brânză).*

Apoi tot ca pregătire pentru folosul cel mare al postului biserica ne face atenți prin cuvintele: „Iată vremea bine primită, iată vremea poacăinței, să lăpădam lucrurile întunecului și să ne înfrăcăm cu amele luminei, ca trecând noienul cel mare al postului să ajungem la învierea oca de a treia zi a Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Cristos cel ce mântuește sufletele noastre”. Astfel pregătiți și încă cu mai multe și prea fru-

2. Tema satorită de conferența din anul trecut: Importanța religiei în educație și principiul concentrației în învățământul acesteia. — Raport: I. Ciupe, G. Bogdan și Leont. Beșu.

11. *Prelegeri practice*. 1. Din *Limba română*: Tractarea unor litere după metoda fonomimică cu cl. I. — G. Prigoană, E. Costin și P. Poștoiu.

2. *Limba maghiară*: A mérték rendszeréről. V și VI. I. Duca, I. Griga, A. Herman și V. Costin.

3. *Aritmetică*. Ca'cularea timpului cu cl. IV, M. Orosz, I. Perceș, Iul. Flamând și I. Șauca.

4. *Istorie*: IV-ik Béla cu cl. V. L. Ursace, A. Trăsencar, G. Biliboacă și Cotoțiu. Prelegerile toate vor fi preparate în scris.

Se observă, că cea mai aproape stațiune de cale ferată este Bistrița. Pentru înlesnirea călătoriei dela Bistrița dnu învățătorii se vor adresa de timpuriu 3—4 zile înainte învățătorului P. Poștoiu în Simontelke p. u. Bilek.

Năsăud 20 Martie st. v. 1908.

Grig. Fitosu
comisar cons.

Convocare.

În sensul hotărârii consistoriale nr. 2538 Școl. a. c. imi iau voe a convoca pe învățătorii noștri din protopopiatele: Sebeș și Alba-Iulia la conferența, ce se va ține în 17 și 18 Aprilie st. v. a. c. în Sebeș cu următorul

Program:

1. *Disertațiuni*: a) Cuvânt de deschidere despre „Necesitatea școalelor de adulți”, de comisarul consistorial;

b) „Preotul și învățătorul român” (pe baza navelor lui I. Slavici și I. Agârbicean), de Pompiliu Morușca;

c) „Metodica religiei”, de Vasile Buta din Rimeș-Sat; cu recenziune de Vasile Henția din Săracșau;

d) „Care este metoda cel mai potrivită pentru instruirea adulților în scriere și citire”, de George Alb., cu recenziune de Ioan Medrea din Telnă.

11. Lecțiuni practice vor ține:

a) Vasile Zdrenghea, din Desemu;

b) Petru Pătrânger, din Limba maghiară;

c) Vasile Cărpinișan, din Pomărit.

Conferența va fi precedată de obiceiul serviciu divin, la care vor lua parte toți membrii conferenței împreună cu preoții, cari în calitate de directori școlari sunt obligați a asista și la ședințe, participând cu interes viu la discuțiile ce se vor desfășura în ele.

Sibiu, 22 Martie 1908 st. v.

Dr. I. Lupăș
comis. cons.

Ultimele momente

din viața marelui Andrei Baron de Șaguna.

Eram cleric în anul al III-lea, când în ziua răposării sale a venit rândul la mine și la colegul Petru Roșca, ca să stăm lângă bolnavul arhieru.

Pe la orele 4 d. a. simțind, că nu mai are mult de trăit marele arhieru, a chemat lângă sine pe Petru Roșca și i-a zis: „Mergi fătul meu la părintele Boiu și i-l cheamă să vină la mine!” P. Roșca s'a și dus momentan să împlinească ordinul dat și peste câțiva timp a venit înapoi și a spus Excelenței Sale: „L-am întâlnit tocmai când mergea la biserică și a zis, că vine, cât va găta cu biserică”.

Greu i-a căzut acest răspuns bolnavului și i-a zis foarte răcșit: „Eu sunt întâi, apoi vecernia, căci o putea el face și mai târziu! Dute fătul meu pe trepte, așteaptă-l acolo până vine și nu-l lăsa să intre!”

După acestea a zis către mine, care eram lângă pat: „Vino fătul meu și mă du la fereastra de la stradă!” După ce am dus lângă fereastră o măsuță și un scaun, i-am ajutat să se scoale, și văzând eu că e de tot slab, am crezut să chem încă pe cineva, ca să-l putem duce, dar nu mi-a permis, ci mi-a zis să-l duc singur. M'a apucat de după cap, căci eu numai până la subsuori îi ajungeam, cu toate că nici eu nu eram mic de statură, și cu atâta putere l-am prins peste mijloc, încât toată mâna mi s'a înfundat în corpul său, care era tot umflat. L-am dus apoi la masă și l-am așezat pe scaun, dar a trebuit să-l prind capul în mâini, căci atât era de slăbit, încât nu avea putere să și-l țină în sus.

Imi era însă atât de greu, încât tot am asudat, dar peste un pătrar de oară a venit feciorul de casă, care cu mirare și cu ocară mi a zis, că cum de am cutezat a-l ridică din pat, și către Excelența a

zis, că n'ar fi trebuit să se dea jos din pat. Eu iam făcut semn că sunt obosit și luându-l amândoi l-am pus iarăși în pat. Acum a început a-i fi mai rău și eu văzându-i durerile nu mă puteam reține să nu lăcrămez. Simon, feciorul de casă, s'a dus de a chemat de la trepte pe P. Roșca. Deschizându-și atunci marele arhieru ochi și văzându-ne în jurul său, a trimis pe Roșca să cheme pe vicariul Nico'ae Popea, care la moment a și venit și văzându-ne pe toți cu lacrimile în ochi a întrebat pe Excelența, că se simte mai rău? Ca răspuns și-a mai deschis odată ochii și văzându-l că lăcrămează ia zis: „Nu vă temeți Nicolae! Numai nu vă sfădiți!”

Mai mult nu a putut vorbi, i-am pus lumina în mână și i-am ținut-o până ce a murit. A murit cât se poate de liniștit, fără a se arăta pe fața lui vre o urmă de durere. Îndată au fost chemați asesorii consistoriali, numai păr. Boiu nu a cutedat să vie în sală, ci a stat în o sală laterală, plângând amar moartea celui mai mare binefăcător al neamului român, dar poate și pentru greșala ce o făcuse, neascultându-i cuvântul din urmă.

Nici de cum nu mi-am putut împăca curiozitatea, că oare ce dorință a avut Excelența Sa, sau ce a voit de l-a chemat pe părintele Boiu la sine în momentele din urmă ale vieții sale? Eu sunt de părerea, că să-i fi luminat Dumnezeu mintea asesurului Boiu, să vie atunci la moment când încă putea vorbi, iar fi descoperit poate ceva, ce pentru biserica noastră și pentru istorie ar fi fost de mult preț, și de atunci țin eu, că dacă ești chemat la un muribund, să-ți lași toate afacerile, și să i-implinești dorința!

Egerseg, la patruzece de sfinți 1908.

Ioan Bărsan
paroh.

NOUTĂȚI.

Din cauza sfintei sărbători de mâne „Bunavestire”, numărul proxim al foii noastre apare Vine-i d. a.

„Țara Noastră” serie următoarele în numărul de ieri: „Părintele V. Mangra a început să publice în „Telegraful Român”, Nr. 28 și următorii, ca răspuns la părerile dlui Dr. Augustin Bun-a, un studiu temeinic și interesant despre „Ierarhia și Mitropolia bisericii române din Transilvania și Ungaria”. Observăm, că deși lucrurile expuse aci au fost în parte cea mai mare cunoscută și până acum, fiind dezbătute, sucite și răsucite de atâtea ori — totuși studiul părintelui Mangra, pe lângă bogate informații, prezintă și o notă originală în interpretarea unor texte vechi, cum sunt cele grecești din anii 951 și 1391, sau cel latinesc din 1494. Deși e o scriere de polemică acest studiu, părintele Mangra păstrează tonul demn al unei discuții viabile, dar serioase, care va rămâne, probabil, până la sfârșit, în marginile obiectivității, chiar și față de atacurile externe de violențe, ce trebuia să sufere nu tocmai de mult, din partea contrară”.

Dela comitat. Comisiunea administrativă a comitatului Sibiu și subcomisiunile ei vor ține ședință lunară Mercuri în 8 Aprilie nou la orele 3 după amiez în sala mică a casei comitateneze.

Primire de elevi în școala c. și r. de cadeți. Dela comanda școalei de cadeți din Sibiu primim comunicatul următor: Pe anul prim al școalei c. și r. de cadeți (infanterie) din Sibiu, s'a primitesc cu începerea anului școlar 1908/1909 (mijlocul lui Septembrie) aproximativ 25—30 tineri, fisește apți, cari cu 1 Septembrie anul curent au împlinit etatea de 14 ani, dar nu au trecut peste etatea de 17 ani, simțesc în dânsii aplicare pentru chemarea militară, și au absolvat cu succes cel puțin suficient patru clase civile sau patru clase dela o școală medie. Condițiunile de primire cari totodată cuprind și forma rugării, să pot căpăta pe lângă trimiterea anticipativă a sumei de 45 fl. la școala de cadeți. Petițiunile de primire pentru locuri de plătit sunt a să înainta la comanda școalei, imediat după primirea testimoniuului dela finea anului școlar curent, dar cel mult până în 8 Iulie st. n. Dacă petentul are să mai facă vreun examen de emendare, atunci trebuie să trimită un atestat interimar. Cererile necomplete, cari s'a înainteză tocmai la termenul ultim, adică 8 Iulie st. n. nu mai pot fi luate în considerațiune. E de observat, că cereri cari întinderează obținerea unui loc de tot gratuit, fondit din partea statului, sunt a să înainta necondiționat la ministeriul r. unguresc de hontezii pentru apărarea țării, până la termenul hotărât, publicat în foaia oficială „Rendeleti Közlöny”.

Suveranii germani la Viena. Se telegrafează dela Berlin, că Împăratul Wilhelm al Germaniei, împreună cu împărăteasa, venind din Corfu, vor trece prin Viena, pentru a felicita pe Maiestatea Sa Monarhul nostru, din incidentul iubileului de 60 de ani de domnie.

Instalare. Noul episcop romano-catholic al dieceșii Timișorii, Csernok János, va fi instalat în Dumineca a treia după Paști. La instalare va fi de față și ministrul de culte și instrucțiune publică, contele Apponyi și numeroși deputați dietali.

Manifestația elevilor. În 21 Maiu a. c. toți elevii dela școalele populare din Viena vor merge la Schönbrunn, reședința de vară a Maiestății Sale, pentru a-i aduce urări de bine din prilejul jubileului de 60 de ani de domnie. Vor participa la acest act peste 40,000 de școlari.

Grevă generală a izbucnit în Roma, la care s'a alăturat și muncitorimea din celelalte orașe mari ale Italiei.

† Ioan Bartolomeiu, fost secretar consistorial în Caransebeș și primariu pensionat al orașului Caransebeș, a decedat Marți în 31 Martie n. în etate de 74 ani. Înormântarea i s'a făcut Joi, 2 Aprilie, la orele 4 d. a. prin P. C. Sa Arhimandritul Filaret Musta, cu asistență de 6 preoți. Vorbirea de rămas bun a rostit-o protopresbiterul Andreu Ghidiu. Odihnească în pace.

Catedră de istorie română la universitatea din Cernăuți se va ridica, după cum se vestește, la toamnă. Cu predarea istoriei române va fi însărcinat Dr. Milkovici, care are intențiunea de a întemeia totodată și un seminar, unde istoria română va fi tractată și predată pe larg.

Escursiunea studenților din România la Viena va fi, după cum să vestește, foarte splendidă. Colonia română din Viena precum și autoritățile locale, în frunte cu primarul Dr. Lurger, s'a pregătit să facă studenților români o primire strălucită.

O nouă invenție pe terenul tehnicii de războiu să vestește din Londra. Să spune, că inginerul Simpsons a inventat un nou model de tun, care întrece toate invențiunile de acest gen. Acest tun are o înălțime de 30,000 de pași pe secundă, așa că din Londra să poate bombarda Parisul. Tunul e așa construit, că poate fi ușor transportat. Ce-i mai mult, tunul e electric, nu produce nici fum, nici zgomot.

Inveninări din pită de săcară. Între muncitorii din cercul Beiușului și al Văcăuului pustiește în mod îngrozitor o boală, care dupăcum s'a constatat provine din nesuficientă nutrire, cu deosebire din pita de săcară. Boala aceasta nu seamănă cu pelagra.

Grevă la gimnaziul din Năsăud. Dăm cu rezervă știrea înregistrată de unele foi maghiare, că la gimnaziul din Năsăud studenții de pe clasa a șasea s'ar fi pus în grevă. Causa ar fi un tânăr profesor, care deoparte ar trata dur cu elevii, de altă parte a înmulțit, contrar planului de învățământ, orele de grecă.

Escrocherie genială. Două sute de apotecari din Paris au fost ușurați de câțiva franci în un mod genial zilele trecute. În o zi anumită au căpătat toți dea rândul recepte, în cari era prescrisă între altele și o medicină și indicată prăvălia, unde să poate căpăta. Firește, că toți au trimis după medicina aceea, care — era numai apă goală, dupăcum s'a dovedit mai apoi. Anume apotecarii au pregătit receptul primit, au cumpărat medicina, der nime nu s'a anunțat, să o iee în primire. În urmă au făcut arătare și poliția a lămurit treaba. Doi escrochi au fabricat „medicina”, au închiriat un locel și apoi au dat receptele și astfel în două trei ciasuri au băgat la buzunar vre-o miișoară de franci.

Știri triste. Din America se vestește stări foarte triste. Așa băile de cărbuni își vor sistă pe câțiva vreme funcțiunea și vor fi dimiși la vre-o 250,000 de muncitori. În Chicago sunt la vre-o 75,000 de muncitori în o așa miserie, încât nici cuartire nu mai au, trăesc pe strade. În St.-Louis sunt alți 50,000 de muncitori fără câștig. Demonstrații, tulburări sângeroase sunt la ordinea zilei. Ziarele serioase americane pun numărul muncitorilor fără ocupațiune la 2 milioane. Triste stări.

Un fapt trist. Din 1500 de ficioiri, cari s'au prezentat în cercul Beiușului la asentare, au fost găsiți apți numai 232. Mizeria și alcoolul!

Furt de găște. Ni se cere publicarea următoarei știri: Lui Ilie Cojocari din Roșia iau pierit în toamnă două găște. După multă căutare a aflat una din ele la muerea lui Samuel Silvestru. S'a constatat că e gășca sa, și doi membri din antistia comunală au dat poruncă muerii lui Samuel Silvestru, să nu înstrăineze gășca, și să nu o tae, până nu vin jendarmii. Când au venit jendarmii gășca era tăiată. A fost dată însă muerea în judecată, și judecătoria cercuală regească din Sibiu a condamnat-o la 30 coroane amendă, respective 4 zile închisoare (dacă nu poate plăti banii) iar tribunalul a întărit sentința.

Știri mărunte. „Universum” foaia săptămânală ilustrată a lui Reclam a pus un premiu de 30,000 de mărci pentru cel mai bun roman, a cărui estensiune să fie 120 coloane. — Un învățat englez face descoperirea, că polii pământului s'au strămutat. — Canada devine din ce în ce mai caldă, eară Siberia tot mai rece. — Sunt năcăjiți jidanii, pentru că locuitorii stabilimentului balnear Borkum îi batjocoresc în tot chipul și îi boicotează, unde numai pot. — Lista civilă a împăratului Wilhelm, ca rege prusic, vor să o ridice, cu cât, nu se știe. Lista civilă e acum de 15719296 marce. — Tolstoi s'a însănătoșat. — În urma terorismului anarhiștilor, întreg New-Yorkul e în tulburare. — În Filadelfia (America) 300 000 de muncitori fără condiție au înscenat tulburări sângeroase. — Guvernul din Rusia vrea să deshilinească Evreii din armată în regimente deosebite.

Aviz. De oarece de repetite ori dnu preoți sau învățători, făcând comande pentru biserică, sau le-au refuzat, sau nu le-au căutat la poșta la timp, din care cauză pachetele veneau înapoi, cauzând librăriei arhidiecezane din Sibiu spese zadarnice, suntem siliți, pentru evitarea acestor neplăceri, să aducem dl învățători la cunoștință, că de aci înainte toate cazurile de refuzare a pachetelor se vor comunica Ven. Conzistor de aici. Cu toată stima: Librăria arhidiecezanală.

Tuturor rudeniilor, prietenilor și cunoscuților, cari din incidentul dureros al trecerii din viață a mult iubitei noastre Maria Garoia năș. Meșianu, ni-au adresat în scris și cu graiu viu cuvinte de mângăiere, le aducem și pe această cale călduroasă mulțumită.

Jalnica familie.

Cărți și reviste.

„Sănătatea”, Nr. 3, a apărut cu următorul sumar: Despre boalele molipsitoare și cauzele lor. — Povești pentru bolnavii, cari sufer de grumaz. — Mijloace pentru preservarea cheliei (pleșuviei). — Rețete folositoare. — Spicouri din diferitele ramuri ale științei medicale.

„Irena”, dramă în patru acte, de doamna Neli Cornea, Bacău 1908. Prețul 1 leu 50 bani exemplariul. Doamna Neli Cornea (o compatriotă) are la actual ei o activitate literară foarte rodnică. A mai scris piese teatrale, nuvele, romane și a ținut numeroase conferințe publice, apreciate toate în mod foarte favorabil. Creдем deci, că și noua lucrare a doamnei Neli Cornea, drama Irena, va fi bine primită din partea publicului iubitor de lectură ușoară și atrăgătoare. Recomandăm cartea cetitorilor ziarului nostru.

„Raportul anual” al reuniunii hotelierilor, cafegilor, cârcimariilor de pe teritoriul orașului Sibiu și din împrejurime, a apărut în nemțește pe anul 1907 cu o espunere a activității de pe anii 1902—6. Compus de secretarul onorar al reuniunii Benedikt de Veress. Reuniunea are 92 membri și un capital de 2236 coroane 10 fileri. Prezidentul reuniunii e Iulius Pankiewicz.

Teatru.

Luni: Die Rabensteinerin, dramă în 4 acte.

Nr 75/1908.

[74] 3-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în **Draos** și filia **Petăa**, parohia de clasa a III-a în tractul Cohalmului, în sensul rezoluției Prea Ven. Consistoriu din 20 și 23 Februarie a. c. Nr. 1260 Bis. și Ep. se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegr. Român.”

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Concurenții să-și aștearnă cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul indicat, și cu prealabilă încredințare a protopresbiterului până la 8 zile înainte de alegere se pot prezenta în parohia, spre a cânta, cuvânta și eventual a celebra.

Se notează, că bătrânul paroh din Draos este declarat de trecut în pensie începând cu 30 Iunie a. c. și prin urmare noul paroh, carele va fi ales, va putea ocupa postul de paroh cu 1 Iuliu a. c.

Cohalm, în 13 Martie 1908.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al Cohalmului în conțelegere cu comitetul parohial.

Titu V. Gheaja
protopresbiter.

Ad 225/908.

[78] 2-3

Concurs.

Pentru întregirea postului învățătoresc, dela școala confesională gr.-or. română din **Boholț**, se escrie concurs, cu termen de 30 zile, dela prima publicare, în „Telegraful Român”, cu salariu de 600 cor., cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa acest post, să-și substearnă cererile instruite, conform legilor din vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiterial gr.-or. până la termenul susindicat, cu aceea observare, că alesul are îndatorirea de a instrui copii din școala de toate zilele, și cei de repetiție în cântările bisericești și a cânta cu ei Dumineca și sărbătoare în biserică.

Cuincuenalele, se vor socoti, numai după 5 ani de serviciu, neîntrerupt, începând dela alegere.

Făgăraș în 16 Martie 1908.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al tractului Făgăraș, în conțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea
protopop.

Aviz!

În facrica de Var din Orlat, se arde și expediază zilnic, în mare și mic, renumitul

Var de Orlat,

liber de piatră și sgră.

Preț moderat, serviciu prompt și real.

I. Banciu & Co.

(82) 2-5

Orlat.

Biblioteca

„Reunionei române de agricultură din comit. Sibiu.”

La librăria arhidiecezană din Sibiu, se află de vânzare următoarele cărți:

Nr. 1. Ținerea vitelor, de E. Brote K	—24
„ 2. Trifoiul, de Eugen Brote	—24
„ 3. Prăsierea pomilor, de D. Comșa	—24
„ 4. Legea veterinară, de învățătorul Muntean	—80
„ 5. Însușirile de credit (Raiffeisen), de Dr. Aurel Brote	1-60
„ 6. Cartea stuparilor săteni, de Romul Simu	—70
„ 7. Statutele tovărășilor agricole	—
„ 8. Statutele însușirilor de credit (Raiffeisen)	—
„ 9. Povește pentru stăpînirea gâncilor de Maiu	—10
„ 10. Darea pe vinuri și favorurile (înlesnirile), ce le face legea în privința ei proprietarilor de vii	—
„ 11. Povește pentru apărarea împotriva gândacilor, cari sfredelesc mugurii	—10
„ 12. Scurtă povăture la stăpînire a șoarecilor de câmp	—10
„ 13. Cum să îmblătim orzul de bere	—18
„ 14. Viierul român sau Noua cultură a viilor, de Nic. Iosif	—70

Un comptoarist

pentru corespondență românească și ungurească găsește aplicare îndelungată.

(Ofertele să se adreseze sub E. B./44 la administrația acestei foi.) (81) 2-3

Aviz!

O casă cu curte mare, grădină acomodată pentru birt, prăvălie, măgăzin etc. se află de vânzare în Strada Lungă Nr. 10. (75) 3-3

Aviz!

În Ohaba comitatul Albei-Inferioare am o moară de benzin cu 16 puteri de vîndut eventual de închiriat cu preț moderat. Informațiuni mai de aproape să dau la fața locului.

Ohaba (u. p. Berve), 11 Martie 1908.

George Moldovan a popii

(76) 3-3

mora.

Se caută agenți!

Persoane aparținând ori cărei clase, în special acele ce sunt în relații și contact cu poporul și oamenii dela sale, sunt rugați ași da adresele respective. Câștig ușor și mare. Oferte sub H. A. 2809

Rudolf Mosse,

[61] 4-5 Viena (Austria).

Stofe veritabile de Brünn

Saisonul de primăvară și vară 1908.

Un Coupon de Mtr. 3-10 lung, dă un rând complet de haine de domni (Roc, pantaloni vestă), și costă numai	1 Coupon 7 Coroane 1 Coupon 10 Coroane 1 Coupon 12 Coroane 1 Coupon 15 Coroane 1 Coupon 17 Coroane 1 Coupon 18 Coroane 1 Coupon 20 Coroane
--	--

Un coupon pentru haine negre, Salon costă cor. 20—, precum și stofe pentru pardesie, postav pentru turiști, camgarn de mătăasă etc. etc., trimite cu prețuri de fabrică deosebit de bune, bine cunoscut ca reel și solid

Siegel-Imhof, Brünn

Mustre gratis și franco.

Avantajul mușterilor privați, comandarea stofelor direct dela firma Siegel-Imhof în locul de fabricație, are prețuri fixe considerabil de eftine.

Mare asortiment. Executare cu cea mare atențiune și a comandelor mici, din marfă de (48) 11-40 tot proaspătă.

în cea mai bogată cantitate, firma

Kokeltaler**Erste Rebenveredlungsanlage**

recunoscută deja de ani ca cea dintăiu și cea mai solidă.

Proprietar: **FR. CASPARI,** Mediaș, Nr. 59. (Ardeal).

Rog cereți listă pentru prețuri ilustrată! Lista pentru prețuri conține scrisori de recunoștință din toate părțile țării Prin urmare se poate fiecare proprietar de vie, înainte de a face comanda, încredința despre promptitudinea firmei și bunătatea materialului. [307] 33-40

Cea mai renumită bere

din

fabrica de bere alui Anton Dreher A. G.

în Köbánya (Steinbruch)

se recomandă cu înzistență P. T. Public.

Se poate procura în cele mai bune prăvălii.

Depositul principal se află la

M. Samuel Rubinstein,

[76] 62—

Sibiu — Nagyszeben.

Săpun de lapte de lilie**Steckenpferd.**

Cel mai bun săpun pentru piele.

[69] 4-40

FABRICA DE ACID CARBONIC

a lui MUSCHONG din BUZIASFÜRDÖ

aranjată modern — furnizează prompt afară de cartel, orice cantitate de

ACID CARBONIC

natural, curat chimic și fluid,

din izvoarele de acid carbonic din Buzias, cari sunt renumite în toată lumea prin producțiunea de sodă pentru cărcimari și pentru alte scopuri industriale.

Să nu se confunde cu acidul carbonic artificial, care e mult mai puțin veritabil.

Serviciul este de încredere și foarte conștientios

APA MINERALĂ și VINDECĂTOARE

din BUZIASFÜRDÖ

se capătă în sticle de 1/1 și 1/2 litru.

Succesele la vindecarea durerilor de inimă, de răunchi și de besică sunt neîntrecute

Apă de masă de prima clasă!

Informațiuni dă cu cea mai mare promptitudine:

Fabrica de acid carbonic și speditorul de apă minerală a lui Muschong din Buziasfördö.

Adresa pentru telegr. este: Muschong Buziasfördö. — Inter. Telefon 18.

Dela Librăria arhidiecezană Sibiu

se pot procura următoarele cărți nou apărute:

Adam I., Pe lângă vatră, pilde și glume	1-50	Preotul Petrov, Pe urmele lui Christos, roman vol. I.	2—
Adam I., Năzuinți, povești	1-50	Rădulescu Motru, Puterea sufletească	6—
Brediceanu T. Viorele, vals pentru piano	2—	Rădulescu Motru, Studii filozofice	6—
Chendi I., Impresii	2-50	Rosetti M. C. R., Povești aselectionate	2—
Cuza, Naționalitatea în artă	1-50	Sadoveanu M., Povești aselectionate	2—
Gârda Dr., Bănătușii francezi, poezii în grai bănățenesc	—50	„ La noi în Vișoara, povești	2—
Guette, Expunerea doctrinei	1—	Sadoveanu M., Vremuri de bejenie	2—
Iorga N., Istoria literaturii române în veacul al XIX-lea	5—	„ Insemnările lui Nicolae Manea	2—
Iosif St. O., Zorile, dramă istorică în versuri	1—	Sandu Aldea, Pe drumul Bărăganului	1-50
Io-If Anghel, Legenda funigiilor, poem dramatic în versuri	1—	Slavici I., Povești vol. I.	1-50
Ispirescu, Poveștile unchiș. sfântos	1-50	„ II.	1-50
Lermontov M., Demonul, poem	1—	Steriad Dna, Carte de bucate	5—
Măndru A., Zori senine, poezii	1-50	Tabloul lui Mihai Viteazul	1-50
Marcu Roșianu, Alcoolismul	1-10	Dr. Diaconovich, Enciclopedia română, trei volume mari cu	80—
Nunta lui Pârjol, teatru de copii	—20	Bustul lui Eminescu frumos lucrat, 22 cm. înălțime	4-60
Payot I., Educația voinței	1-50	Hodoș C., Martirii	1-50
Pop V., Cum iubește o fată	1-50		
„ Prin vrea dragostei	1-50		

Requisite de scris se pot procura de la **Librăria arhidiecezană**